

Afspraak is afspraak

Boetebeding in commerciële contracten is weer van waarde

Esther Brons-Stikkelbroeck

De rechter kan een overeengekomen boete matigen als de billijkheid dit 'klaarblijkelijk' eist. Tot voor kort lag matiging van een algemeen geformuleerd boetebeding voor de hand. Dit wegens grote discrepantie tussen de omvang van de schade en de hoogte van de overeengekomen boete. De waarde van een boetebeding was betrekkelijk.

Begin vorig jaar besliste de Hoge Raad echter dat een rechter pas van zijn bevoegdheid tot matiging gebruik mag maken, als het boetebeding in de gegeven omstandigheden tot een buitensporig en daarom onaanvaardbaar resultaat leidt.

De rechter moet daarbij niet alleen letten op de verhouding tussen de schade en de hoogte van de boete, maar ook op de hoedanigheid van partijen, de aard van de overeenkomst, de inhoud en strekking van het boetebeding en de omstandigheden waaronder het is ingeroepen.

Er was in de betreffende zaak over een huurgeschil sprake van

professionele partijen en er was sprake van een 'strafboete', die werd ingeroepen voor een ernstige contractsschending. Tenminste onder die omstandigheden is een boetebeding van waarde.

De Hoge Raad sluit daarmee aan bij wat ondernemers belangrijk vinden: contractsvrijheid en rechtszekerheid. Partijen maken geen afspraak om er later van af te wijken.

Ook sluit de Hoge Raad aan bij de verhardende lijn in de rechtspraak. Er is, meer dan voorheen, aandacht voor de letterlijke tekst van een commercieel contract, voor contractsvrijheid en voor internationale invloed.

Uitzonderingen bevestigen de regel. Onlangs heeft de rechtbank te Arnhem een uitspraak gewezen die hiermee niet in lijn is.

De vraag die zich voordeed was of een franchisenemer gehouden

is tot betaling van een overeengekomen boete vanwege het niet voldoen aan afgesproken solvabiliteitscriteria.

De rechtbank oordeelt, ingegeven door de stellingen van partijen, dat het boetebeding in dit geval een algemene voorwaarde is en daardoor vernietigbaar is als het beding in haar gevolgen onredelijk bezwarend is.

De rechtbank houdt rekening met het feit dat de boete op een hoog bedrag kan uitkomen en geheel losstaat van de werkelijk geleden schade. Kennelijk hanteert de rechtbank als criterium de discrepantie tussen de omvang van de schade en de hoogte van de overeengekomen boete.

De arresten van de Hoge Raad lezende is het maar zéér de vraag of de rechtbank hier juist heeft geoordeeld.

Zou de waarde van een boetebeding in franchiseovereenkomsten minder groot zijn dan de waarde van een boetebeding in een ander commercieel contract?

Tot zover de rechtszekerheid.

Er is meer dan voorheen aandacht voor de letterlijke tekst van een commercieel contract

Esther B.M. Brons-Stikkelbroeck is advocaat franchising CMS Derks Star Busmann.